

Брюксел, 22 май 2025 г.  
(OR. en)

9127/1/25  
REV 1

AGRI 202  
AGRIFIN 51  
AGRISTR 21  
AGRIORG 59  
ENV 369  
POLCOM 95

## БЕЛЕЖКА

---

От: Генералния секретариат на Съвета  
До: Делегациите

---

Относно: Съобщение относно визия за селското стопанство и храните  
– *Ориентационен дебат*

---

С оглед на обсъждането в Съвета (Селско стопанство и рибарство) на 26 май 2025 г. приложението към настоящата бележка съдържа обобщение на обсъжданията и препоръките, направени от делегациите от председателството.

***Обсъждания на Съвета относно съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Визия за селското стопанство и храните – Да изградим заедно привлекателен селскостопански и агрохранителен сектор за бъдещите поколения“***

**— Обобщение на председателството на обсъжданията и препоръките, направени от делегациите**

**– Въведение**

На 19 февруари 2025 г. Европейската комисия представи съобщението си „Визия за селското стопанство и храните“ (док. 6385/25), в което излага разсъждения си относно бъдещето на селското стопанство и храните в Европейския съюз (ЕС).

Полското председателство проведе поредица от открити и неограничени обсъждания на тази визия с цел да се даде възможност на държавите членки да представят своите оценки, становища и предложения относно целите и решенията, представени в визията.

Председателството смята, че това обсъждане е съществен елемент от диалога относно бъдещето на европейското селско стопанство и европейската селскостопанска политика.

Визията беше обсъдена от Съвета по селско стопанство и рибарство на заседанията му от 24 февруари 2025 г. и 24 март 2025 г., по време на които министрите възложиха на Специалния комитет по селско стопанство да обсъди подробно визията. Впоследствие визията беше обсъдена на четири заседания на Специалния комитет по селско стопанство, проведени на 31 март, 7 април, 28 април и 5 май 2025 г.

Председателството съсредоточи обсъжданията чрез въпроси върху четирите приоритетни цели на визията и хоризонталната цел (въпросите са включени в приложение 1).

Като взема предвид хода на това обсъждане, председателството прави следното обобщение, свързано с обсъждането на визията, и препоръки относно проверката на въздействието върху селските райони и отправя искане към Комисията да ги вземе предвид в работата си по предстоящите законодателни предложения за общата селскостопанска политика след 2027 г.

## **– Общи коментари**

### **Съобщението на Комисията беше приветствано за това, че поставя продоволствената сигурност в ядрото на визията.**

Повечето държави членки отговориха положително на съобщението на Комисията относно визията за селското стопанство и храните, като се съгласиха с много от неговите цели и проекти. Делегациите приветстваха факта, че продоволствената сигурност и селскостопанското производство са поставени в центъра на визията. Те изтъкнаха, че документът съдържа решения, които са добра основа за гарантиране на продоволствената сигурност в Европа, конкурентоспособността и устойчивостта на европейското селско стопанство.

### **Диалогът със земеделските стопани е от съществено значение за обсъждането на бъдещето на ОСП и селското стопанство**

Положително беше оценен акцентът, който се поставя във визията, върху необходимостта от диалог със земеделските стопани при обсъждането на бъдещи решения беше оценен. Някои делегации отбелязаха, че в документа са отразени опасенията на земеделските стопани и са разгледани и коментарите, направени от заинтересованите страни, както и от Съвета в заключенията му относно обща селскостопанска политика за периода след 2027 г., която отрежда централно място на земеделските стопани (док. 16694/24).

### **Запазване на настоящата структура на ОСП и гарантиране на подходящото ѝ финансиране**

Повечето делегации посочиха, че във визията не се разглежда въпросът за финансирането на ОСП. Същевременно те изтъкнаха, че подходящият и отделен бюджет за тази политика е много важен, за да бъдат постигнати целите на визията и целите в областта на селското стопанство. Беше подчертано, че финансирането на ОСП трябва да продължи да се основава на два стълба и много делегации посочиха необходимостта от засилване на финансирането на стълб II на ОСП. От друга страна, някои посочиха, че обсъждането на визията не следва да предопределя обсъждането на многогодишната финансова рамка (МФР), което ще се проведе в рамките на подходящия форум.

### **Необходимостта от опростяване на ОСП**

Като цяло делегациите изтъкнаха значението на опростяването на ОСП в различни области, свързани с целите на визията. В случая на директните плащания беше необходимо опростяване както по отношение на изискванията, така и по отношение на контрола, както и по отношение на договореностите за подпомагане на младите земеделски стопани.

## **ОСП според особеностите**

Делегациите изтъкнаха, че не е целесъобразно да се прилагат единни решения във всички региони и държави, като изтъкнаха значението на регионалните особености и териториалния подход. Същевременно беше подчертана необходимостта от интегрирано прилагане на различните инструменти на ОСП.

### **– Първа цел на визията**

#### **Диверсификацията се очаква да увеличи доходите от селскостопанска дейност**

Повечето делегации се съгласиха, че е необходимо да се диверсифицират източниците на доходи на земеделските стопани: чрез развитието на биоикономиката, производството на енергия от възобновяеми източници или въглеродното земеделие. Беше подчертано обаче, че тези дейности следва да допълват доходите от селскостопанска дейност и не следва да ограничават наличността на земя за производство на храни. Много делегации посочиха, че е важно да бъдат известни подробностите на решения като природните кредити и каква би била възможността за прилагане на тези решения за малките и средните земеделски стопанства.

#### **Продължаване и по-добро насочване на директните плащания**

Делегациите изтъкнаха значението на стабилизиращата функция на директните плащания за доходите на земеделските стопани. Те изтъкнаха необходимостта от подобряване на насочеността на директните плащания чрез подпомагане на младите и новите земеделски стопани, за да се отчитат в по-голяма степен нуждите на малките и средните земеделски стопанства. Същевременно беше подчертана необходимостта от запазване на подкрепата за райони с природни ограничения. Беше изтъкната и необходимостта от по-добро адаптиране на платежната система към условията в държавата членка и от зачитане на принципа на субсидиарност при прилагането на различните елементи на системата.

Някои делегации подчертаха необходимостта от завършване на външното сближаване на директните плащания от гледна точка на справедливостта и баланса в ЕС, но други делегации посочиха, че е нужно да се вземе предвид разграничението между производствените разходи и доходите от селскостопанска дейност.

## **Необходимостта от подобряване на приемствеността между поколенията**

Повечето делегации са за подкрепата за приемствеността между поколенията в селското стопанство, както и необходимостта от спиране на обезлюдяването в селските райони, включително по отношение на сигурността на граничните райони. Във връзка с това делегациите изтъкнаха, че е важно да се гарантират привлекателността и конкурентоспособността на селското стопанство и жизнеспособността на селските райони. Мерките за подобряване на достъпа до капитал и земя бяха посочени като ключови за приемствеността между поколенията в селското стопанство.

## **Поддържане на силен инвестиционен компонент в рамките на ОСП**

Много делегации изтъкнаха необходимостта от запазване на силен инвестиционен компонент в рамките на ОСП. В този контекст беше подчертано значението на подходящо финансиран стълб II на ОСП. Делегациите изтъкнаха, че допълнителните договорености, например свързаните с подкрепата от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), няма да заменят финансирането по ОСП. Екологичната и цифровата трансформация, намаляването на въздействието на селското стопанство върху климата и околната среда, укрепването на неговата устойчивост, въвеждането на нови технологии и иновации и споделянето на знания бяха определени като области, изискващи инвестиционна подкрепа, независимо от източника на финансиране.

## **Гарантиране на справедливи цени за селскостопанските продукти**

По време на обсъждането делегациите изтъкнаха необходимостта от разработване на решения, които да гарантират справедливи условия за търговия във веригата на доставки, включително ограничаване на продажбата на селскостопански продукти под производствените разходи.

### **– Втора цел на визията**

## **Укрепване на конкурентоспособността и устойчивостта на селското стопанство**

Делегациите изразиха съгласие, че конкурентоспособността на селското стопанство и неговата устойчивост трябва да бъдат засилени. Същевременно те подчертаха, че е от съществено значение селското стопанство да постигне икономическите си цели и че и трите измерения на устойчивостта са важни. Те подчертаха необходимостта от постигане на баланс между конкурентоспособността на сектора и мерките за намаляване на неговото въздействие върху околната среда и климата. Делегациите квалифицираха действията за увеличаване на наличността на нови технологии и иновации за земеделските стопани като изключително важни, като се гарантира достъпът им до знания, включително чрез обучение и консултации, и се увеличи значението на научните изследвания.

## **Стратегическата роля на животновъдството в селското стопанство**

Делегатите подчертаха стратегическата роля на животновъдния сектор. Различните модели на животновъдство изискват инструменти за адаптиране на подкрепата към индивидуалните модели на производство, за преминаване към устойчивост на производството и за реагиране на различни предизвикателства. Подпомагането следва да включва както директните плащания, включително обвързаните с производството плащания, така и плащанията за райони с природни ограничения, както и инвестиционното подпомагане. Беше подчертана ролята на научните изследвания и иновациите, особено в областта на животинската генетика и зоотехниката.

## **Подобряване на устойчивостта на селското стопанство**

Делегациите изтъкнаха необходимостта от укрепване на устойчивостта на селското стопанство, включително на предизвикателства като болести по животните и екстремни метеорологични явления, което изисква подходящи инструменти за адаптиране, управление на риска и кризисни инструменти. В този контекст беше подчертана важната роля на селскостопанския резерв. Селското стопанство изисква стабилност и предвидимост на производството.

## **Огледални клаузи в международната търговия**

Беше подчертана необходимостта от по-голямо съответствие на вносните продукти с производствените стандарти на ЕС и от гарантиране на еднакви условия на конкуренция за земеделските стопани в ЕС. Някои държави членки обаче са против огледални клаузи, посочвайки потенциални отрицателни последици за износа на ЕС.

## **Нови стратегии на европейско равнище**

Делегациите изразиха подкрепа за предложенията за разработване на редица европейски стратегии и се изказаха особено положително за: а) приемствеността между поколенията, б) устойчивостта на водните ресурси, в) протеините и г) стратегиите за сектора на животновъдството.

## – Трета цел на визията

### **Доброволен сравнителен анализ на усилията за устойчивост на земеделските стопанства**

Повечето делегации подкрепиха разработването на система за сравнителен анализ на оценките на устойчивостта на земеделските стопанства. Тази система следва да бъде проста, прозрачна, да не увеличава тежестта за земеделските стопани и администрациите и да се основава на надеждни и съпоставими данни. Системата следва да има стимулираща стойност, да не увеличава изискванията и да не ограничава достъпа на земеделските стопани до пазара. Системата следва да бъде разработена в сътрудничество със земеделските стопани, да отчита голямото разнообразие на селското стопанство в ЕС и да се основава на опита на тези системи в някои държави членки. Системата следва да дава възможност на земеделските стопани да споделят добри практики и да се учат от примера на други стопанства. Някои делегации изразиха загриженост относно възможността за хармонизиране на системата за сравнителен анализ на равнището на ЕС, като се има предвид разнообразието на производствените системи, и изразиха съмнения относно целесъобразността на такава система.

### **Изпълнение на основани на стимули действия в областта на климата и околната среда**

Делегациите изтъкнаха необходимостта от подходящи стимули за земеделските стопани да изпълняват благоприятни за климата и околната среда действия, които предоставят екосистемни услуги. Беше изтъкнато и разработването на решения, основани на използването на средства от частния сектор. Необходимостта от баланс между стимулите и изискванията беше подчертана в контекста на мерките, свързани с управлението на водите и здравето на почвите.

### **Необходимост от разработване на стратегия за устойчивост на водните ресурси**

Делегациите изтъкнаха, че водата следва да бъде приоритет в контекста на селското стопанство и производството на храни. Те приветстваха съобщението, че Комисията ще изготви стратегия за устойчивост на водните ресурси с цел разработване на нови действия, адаптирани към предизвикателствата, включително укрепване на конкурентоспособността на земеделските стопанства.

## **Запазване на съществуващите инструменти на ОСП за управление на водните ресурси и здравето на почвите**

Делегациите изтъкнаха, че ОСП вече разполага с редица инструменти, благоприятстващи управлението на водите и здравето на почвите: Стандарти за ДЗЕС, мерки за агроекология и климат, екосхеми, подкрепа за постоянно затревени площи. Те посочиха съществената роля на инструментите по стълб II на ОСП за финансирането на мерки за здраве на почвите, устойчивост на водите и намаляване на интензивните селскостопански практики. Беше посочено, че бъдещата ОСП следва да запази този широк обхват от мерки.

## **Устойчиво управление на водите и почвите**

Делегациите говориха за важната роля на кръговите решения по отношение както на почвите, така и на водите. Бяха споменати решения, свързани с цикъла на органичните вещества, използването на дъждовната вода, инвестициите в устойчиви системи за събиране на вода, повторното използване на водата, напояването и опазването на водите. Беше наблегнато на това колко са важни сътрудничеството между науката и практиката и ролята на научните изследвания и иновациите и на консултациите в подкрепа на прилагането на решения на равнище земеделско стопанство.

### **– Четвърта цел на визията**

## **Засилване на взаимното допълване и полезните взаимодействия между политиките в подкрепа на развитието на селските райони**

Делегациите призоваха да се запази двустълбовата структура на ОСП, а подкрепата за развитието на селските райони да остане в стълб II. Същевременно повечето делегации отбелязаха, че ОСП не следва да бъде единственият инструмент за тази подкрепа и че е необходимо още да се запази финансирането за селските райони от други политики, включително, наред с другото, политиката на сближаване. Взаимното допълване и полезното взаимодействие на видовете подкрепа от различни източници и инструменти за развитие на селските райони следва да акцентират върху: техническата и социалната инфраструктура, подкрепата за предприемачеството (особено за малките и средните предприятия), приемствеността между поколенията и лесния достъп до основни услуги. Някои държави членки изтъкнаха необходимостта от инвестиции в устойчивостта на селските райони, включително с оглед на геополитическата ситуация и предизвикателствата пред териториалната сигурност.

## **Проверката на въздействието върху селските райони като инструмент за подкрепа на взаимното допълване на политиките за развитие на селските райони**

Повечето делегации посочиха, че проверката на въздействието върху селските райони на различни равнища е важно системно решение за стимулиране на взаимното допълване и полезното взаимодействие между различните инструменти за подкрепа на селските райони. Същевременно имаше призови проверката да не е свързана с допълнителна административна тежест. Приложение 2 съдържа по-широките препоръки относно проверката на въздействието върху селските райони, отправени от държавите членки по време на отделните обсъждания, започнати от председателството преди представянето на визията.

## **Програмата „LEADER“ за развитието на селските райони**

Делегациите посочиха, че програмата LEADER се явява и следва да продължи да бъде един много добър инструмент за подкрепа на активизирането на местните общности и за подкрепа на инициативите за развитие „отдолу нагоре“ в селските райони.

– **Хоризонтална цел на визията**

## **Осигуряване на подходяща инфраструктура за напредъка на цифровизацията в селското стопанство и селските райони**

Делегациите окачествиха цифровата достъпност и телекомуникационната инфраструктура, включително ширококоловия достъп и 5G, като много важни предпоставки за развитието и прилагането на цифровизацията в селското стопанство и селските райони. За тях се изисква финансиране от различни източници и много често — ангажиране на публични ресурси. Някои делегации изтъкнаха значимостта на цифровата достъпност като основа за цялостното развитие на икономиката в селските райони. Цифровизацията беше посочена още като важен фактор за стимулиране на приемствеността между поколенията в селското стопанство и селските райони.

## **Финансиране, необходимо в подкрепа на осъществяването на иновации**

Делегациите посочиха, че осигуряването на разнообразни и подходящи финансови инструменти, включително достъпни заеми при благоприятни условия, е важно, за да се даде възможност на земеделските стопани да прилагат на практика иновациите и новите решения. Беше изтъкнато, че тези решения следва да бъдат съобразявани с особеностите на селското стопанство и с нуждите на МСП, извършващи дейност в сектора и в селските райони.

## **Съществена подкрепа за консултации и обучение**

По-голямата част от делегациите посочиха, че широкоразпространеният и лесен достъп до обучение и консултантски услуги е ключов фактор за постигането на много от елементите и целите на визията, така че земеделските стопани — както новите, така и опитните, а така също и жителите на селските райони, да могат да придобият подходящите умения и компетентности. В този контекст беше посочена подходяща система за консултации.

Програмата за обучение следва да обхваща елементи, улесняващи управлението на земеделските стопанства, въвеждането на нови решения (напр. почвата да не се обработва, регенеративно земеделие, прецизно и съобразено с климата земеделие, нови техники за напояване, използване на цифрови технологии) и предприемачество, модерни технологии в хранително-вкусовия сектор, както и създаването и развитието на предприятия в селските райони.

Беше посочена и необходимостта от създаване и разработване на системи за обмен на знания, споделяне на опит, нови решения и добри практики, включително чрез използване на центрове, цифрово сътрудничество и комуникационни платформи.

## **Научноизследователска и развойна дейност — ключов елемент от стратегията на ЕС в областта на селското стопанство и храните**

Делегациите изтъкнаха, че научните изследвания и иновациите, финансирани от различни източници, включително европейските научноизследователски програми, ще играят важна роля за постигането на целите и приоритетите на визията. Делегациите изтъкнаха, че научните изследвания са от решаващо значение за конкурентоспособността и устойчивостта на европейския хранително-вкусов сектор, за подобряването на екологичните показатели на сектора (включително в животновъдството), за намаляването на зависимостта от вноса на ключови суровини като фуражни протеини и торове. Беше наблегнато на факта, че е важно да се инвестира в научни изследвания в областта на нови устойчиви растителни сортове (включително нови геномни техники) и генетиката на животните. Наблегнато беше и на значението на сътрудничеството между науката и практиката, включително подкрепата за европейските партньорства за иновации (ЕПИ).

**Въпроси на председателството, които да направляват обсъждането на визията и нейните цели**

Първа цел

- Във визията се посочва, че е необходимо земеделските стопани да получават приходи от различни пазарни източници, включително от нови източници на допълнителни доходи. Смятате ли, че това е постижимо, и ако отговорът е „да“, какъв е най-добрият начин за постигане на тази цел, като се вземат предвид пазарните, климатичните и структурните предизвикателства?
- Как подпомагането с акцент върху земеделските стопани, активно участващи в производството на храни, за което се застъпва визията, да се съвмести с предпоставката за насочване на подпомагането към земеделските стопани, които най-много се нуждаят от него, без да се забравя, че целта е ОСП да бъде опростена?
- Има ли според Вас възможност и инструменти за по-голямо участие на ОСП в осигуряването на приемственост между поколенията в селското стопанство? Ако отговорът е „да“, моля, дайте примери.
- Визията предвижда разработването на амбициозна инвестиционна програма. Какви нови елементи според Вас следва да бъдат включени в тази програма и кои съществуващи елементи могат да се използват по по-полезен начин в бъдеще?

Втора цел

- Смятате ли, че очертаните във визията планове на Комисията са достатъчни за укрепване на конкурентоспособността и устойчивостта на европейското селско стопанство? Ако отговорът е „не“, какви допълнителни действия предлагате?
- Животновъдният сектор на ЕС несъмнено играе важна икономическа роля за селското стопанство на ЕС и наред с това оказва положително въздействие, например върху запазването на биологичното разнообразие и осигуряването на естествен източник на торове, но същевременно той оказва отрицателно въздействие върху околната среда и климата. Как инструментите на ОСП могат да намалят това отрицателно въздействие на животновъдния сектор на ЕС, като в същото време запазят конкурентоспособността на производството и високите стандарти на ЕС в този чувствителен сектор?
- Селскостопанският сектор на ЕС зависи от вноса на ключови суровини като торове, протеини и енергия. Какви действия смятате за необходими за намаляване на тази зависимост по начин, който би създал и нови възможности за селскостопанския сектор?

### Трета цел

- Какво е Вашето разбиране за доброволната система за сравнителен анализ за оценки на устойчивостта в земеделските стопанства? Имате ли национален опит и примери за добри практики, които бихте могли да споделите с други държави членки и с Комисията?
- Как можем да насърчим повече действия за стимулиране устойчивостта на водните ресурси и здравето на почвите?

### Четвърта цел

- Как полезните взаимодействия и взаимното допълване между различните политики могат да се използват за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и жизнеспособността на селските райони? Бихте ли споделили добри примери за това как координацията на инструментите за финансиране е била от полза за селските райони във Вашата държава членка?

### Хоризонтална цел

- Какви приоритетни действия може да предприеме Комисията в допълнение към мерките, предвидени от ОСП, за да създаде благоприятна среда за иновации и нови технологии в областта на храните и селското стопанство и да предостави на земеделските стопани възможно най-широк достъп до тях?
- Какви благоприятстващи условия и инструменти за подкрепа са необходими за ускоряване на цифровия преход в селското стопанство и в селските райони?

## **Препоръки относно проверката на въздействието върху селските райони**

По време на обсъжданията, проведени на заседанието на Специалния комитет по селско стопанство от 3 февруари 2025 г. и на заседанието на Съвета по селско стопанство и рибарство от 24 февруари 2025 г., държавите членки подкрепиха по-широкото използване на проверката на въздействието върху селските райони при програмирането на фондовете и политиките на ЕС след 2027 г. Същевременно те отбелязаха, че това не следва да води до допълнителна административна тежест. Очаква се прилагането на проверката на въздействието върху селските райони от всички генерални дирекции на Европейската комисия да доведе до по-голямо взаимно допълване и полезно взаимодействие между различните инструменти за подпомагане развитието на селските райони.

Председателството представя основните препоръки, отправени от делегациите към Европейската комисия, относно прилагането на проверката на въздействието върху селските райони в рамките на политиките и фондовете на ЕС след 2027 г.

- 1) Проверката на въздействието върху селските райони си струва да се прилага за всички политики и фондове на ЕС след 2027 г., за да се гарантира техният принос за устойчивото развитие на селските райони и тяхната съгласуваност и взаимно допълване с инструментите на общата селскостопанска политика.
- 2) Желателно е да се засили сътрудничеството и участието на другите генерални дирекции (не само ГД „Земеделие и развитие на селските райони“) в планирането и финансирането на развитието на селските райони след 2027 г.
- 3) Фондовете и политиките на ЕС (включително политиката на сближаване) след 2027 г. трябва да бъдат по-добре координирани, за да се посрещнат по подходящ начин нуждите от развитие на селските райони.
- 4) Следва да се доразвият инструментите и достъпът до висококачествени данни за наблюдение на въздействието на фондовете и политиките на ЕС върху развитието на селските райони въз основа на общ набор от показатели. Препоръчително е анализът и изследванията на въздействието на политиките върху развитието на селските райони да се засилят, а Комисията да създаде мрежа от „обсерватории“ на селските райони в целия ЕС.

- 5) Като част от проверката на въздействието върху селските райони Комисията следва да продължи да оценява въздействието и последиците на проектозаконодателството на ЕС върху развитието на въпросните райони и редовно да преразглежда политиките на ЕС по отношение на тяхното въздействие върху развитието на селските райони. Това не следва да се свежда само до предварителни оценки. Анализите на правните решения, разработвани от Комисията, следва да включват и последващи оценки.
  - 6) Проверката на въздействието върху селските райони следва да бъде доброволен механизъм на национално равнище и нейното все по-широко прилагане не трябва да налага допълнителна административна тежест върху държавите членки от страна на Комисията.
  - 7) Развитието на селските райони следва да бъде приоритет за всички политики, предвидени от Комисията след 2027 г., като се отчитат разнообразните нужди на селските райони в държавите членки.
  - 8) Като част от проверката на въздействието върху селските райони Комисията следва да засили диалога със заинтересованите страни относно политиките и фондовете на ЕС, така че да може да постъпва обратна информация от селските общности на местно равнище.
-